

Alternatieve verdienmodellen

binnen de Gemeente Laren

Inhoudsopgave

A. Analyse huidige verdienmodellen	5
B. Innovatieve verdienmodellen	7
1. Multi-dimensionaal optimalisatiemodel McKinsey	7
2. Bedrijveninvesteringszones (BIZ)	9
2.1 Wat is een BIZ?	9
2.2 Succesvolle BIZ-initiatieven in Nederlandse Gemeenten	9
2.3 Advies voor het oprichten van een BIZ voor in Laren	10
3. Vermakelijkheidsretributie	12
3.1 Wat is vermakelijkheidsretributie?	12
3.2 Best practices	12
3.3 Advies voor de gemeente Laren	14
4. Hybride evenementen voor Gemeenten	15
4.1 Verdienmodellen hybride evenementen	15
4.2 Best practices Nederland	16
4.3 Best practices Buitenland	17
4.4 Advies voor de gemeente Laren	18
5. Digitale innovaties	20
5.1 Best practices	20
5.2 Advies voor de gemeente Laren	23
6. Infrastructuur	24
6.1 Voordelen autoluw	24
6.2 Nadelen autoluw	27
6.3 Advies voor de gemeente Laren	28
7. Publieke financiering	29
7.1 Best practices	29
7.2 Advies voor de Gemeente Laren (1)	31
7.3 Advies voor de gemeente Laren (2)	32
7.4 Advies voor de Gemeente Laren (3)	34
8. Duurzaamheid	35
8.1 Subsidies en Fondsen voor Duurzaamheid en Mobiliteit	35
8.2 Best practices	36
8.3 Advies voor de Gemeente Laren	37

Inleiding

Aanleiding

De gemeente Laren staat voor de uitdaging om nieuwe verdienmodellen te ontwikkelen die verder reiken dan de traditionele opties zoals de onroerendezaakbelasting (OZB) en woningbouw. In het kader van deze uitdaging heeft het college van Burgemeester en Wethouders (B&W) van Laren de behoefte aan extra ondersteuning binnen de portefeuille Economische Zaken.

Het project omvat een online en eventueel telefonisch bureauonderzoek naar manieren om extra verdienmodellen te organiseren. Daarnaast zullen er gesprekken worden gevoerd met ondernemers in Laren die specifieke kennis of expertise hebben. Dit moet bijdragen aan een beter begrip van de opgave en de mogelijke oplossingen.

Het doel is om de investeringen in het centrum van Laren uiteindelijk voor een groter deel door de bezoekers te laten betalen, die daar nu niet direct aan bijdragen. Dit kan op twee manieren: direct, waarbij de inkomsten bij de gemeente binnenkomen, of indirect, waarbij een aparte organisatie zoals Bijzonder Laren de ontvanger en kostendrager is.

Het is belangrijk om breed en creatief naar oplossingen te zoeken, zonder rekening te houden met praktische beperkingen. Hierbij zullen ten minste 10 steden of dorpen in binnen- en buitenland worden beschreven met de instrumenten die zij inzetten. Ook zal in kaart worden gebracht hoe de in Nederland bestaande BIZ-regeling zich verhoudt tot het Ondernemersfonds en op welke wijze dit zinvol kan zijn voor Laren.

Vervolgens wordt onderzocht of en hoe kansrijke opties in Laren binnen regelgeving en praktische beperkingen kunnen worden toegepast. De bevindingen zullen worden opgeleverd in een rapport of presentatie, die ook geschikt is om aan de gemeenteraad te worden aangeboden.

Overzicht van de uitdaging: Alternatieve verdienmodellen

De uitdaging voor de gemeente Laren is het vinden van innovatieve manieren om inkomsten te genereren die verder gaan dan de conventionele methoden. De afhankelijkheid van de OZB en woningbouw als belangrijkste inkomstenbronnen biedt weinig ruimte voor groei en innovatie. Bovendien moeten deze nieuwe verdienmodellen passen binnen de lokale context van Laren, waarbij rekening wordt gehouden met de unieke karakteristieken van het dorp en de behoeften van zijn bewoners.

Dit rapport richt zich op het onderzoeken van een breed scala aan verdienmodellen die elders succesvol zijn toegepast. Dit varieert van het invoeren van heffingen op evenementen en bezoekers, tot publiek-private samenwerkingen en het benutten van gemeentelijke activa. Daarnaast wordt gekeken naar hoe andere Nederlandse gemeenten, maar ook steden in het buitenland, creatieve oplossingen hebben gevonden om hun inkomsten te vergroten. Het rapport biedt een overzicht van de meest kansrijke opties voor Laren en geeft inzicht in de mogelijke voor- en nadelen van elk model.

Het kader van het onderzoek

Dit rapport is het resultaat van een bureauonderzoek waarin diverse verdienmodellen voor gemeenten zijn bestudeerd. De focus ligt op methoden die direct toepasbaar zijn in Laren, en die rekening houden met de huidige regelgeving en de praktische haalbaarheid van de voorgestelde opties. Voorbeelden van succesvolle modellen uit binnen- en buitenland worden uitgebreid geanalyseerd, waarbij ook wordt gekeken naar de economische, juridische en sociale gevolgen van de implementatie van deze modellen.

De bevindingen worden gepresenteerd in de vorm van concrete aanbevelingen voor de gemeente Laren. Het rapport biedt een helder overzicht van mogelijke verdienmodellen die de gemeente kunnen helpen bij het vergroten van haar inkomstenbasis, zonder dat dit ten koste gaat van de leefbaarheid en het welzijn van de inwoners.

A. Analyse huidige verdienmodellen

Nederlandse gemeenten hebben verschillende verdienmodellen, waarvan de meeste gebaseerd zijn op traditionele inkomstenbronnen. Hieronder worden de belangrijkste bronnen van inkomsten en hun relevante uitdagingen besproken.

De OZB is een van de belangrijkste en meest stabiele inkomstenbronnen voor gemeenten¹. Het is een belasting die wordt geheven op de waarde van onroerend goed, zowel woningen als bedrijfspanden. Gemeenten hebben enige flexibiliteit om de OZB-tarieven vast te stellen, maar de mogelijkheid om deze verder te verhogen is vaak politiek gevoelig. In de praktijk is de OZB een betrouwbare inkomstenbron, maar het biedt beperkte ruimte voor grote verhogingen zonder weerstand van inwoners.

Het gemeentefonds is de grootste bron van inkomsten voor gemeenten en zorgt ervoor dat gemeenten hun basisvoorzieningen kunnen bekostigen. Ongeveer 57% van de gemeentelijke inkomsten komt uit dit fonds². De hoogte van het gemeentefonds hangt af van de uitgaven van het Rijk, waardoor de inkomsten voor gemeenten deels buiten hun controle liggen. Gemeenten ontvangen uit het gemeentefonds zowel algemene uitkeringen als specifieke uitkeringen voor bepaalde taken, zoals zorg en infrastructuur³.

Gemeenten halen ook inkomsten uit leges en heffingen voor diensten zoals het afgeven van vergunningen, het ophalen van afval, en het gebruik van riolering. Hoewel deze inkomsten niet de grootste bijdrage leveren aan de totale inkomsten van gemeenten, zijn ze stabiel en bieden ze een constante stroom van middelen. Voor 2024 is een stijging van ongeveer 8,5% in deze heffingen en leges voorspeld.

Veel gemeenten verdienen aan de verkoop van grond of door actief deel te nemen in woningbouwprojecten. Dit model is echter sterk afhankelijk van de lokale omstandigheden, zoals beschikbare ruimte voor nieuwe ontwikkelingen. In kleinere gemeenten, zoals Laren, is de ruimte voor uitbreiding vaak beperkt, waardoor deze inkomstenbron niet structureel kan bijdragen aan de groeiende behoeften.

In toeristische gebieden is toeristenbelasting een manier om extra inkomsten te genereren. Daarnaast maken veel gemeenten gebruik van parkeertarieven, vooral in drukke gebieden, om inkomsten te halen uit bezoekers. Hoewel Laren geen grote toeristische gemeente is, zou een verhoging van parkeertarieven een manier kunnen zijn om extra inkomsten te genereren van bezoekers die het dorp aandoen.

Naast de algemene uitkering uit het gemeentefonds ontvangen gemeenten specifieke uitkeringen van het Rijk voor taken die door de overheid zijn gedecentraliseerd, zoals jeugdzorg en sociale zorg. Deze uitkeringen zijn strikt geoormerkt en moeten worden besteed aan de taken waarvoor ze bedoeld zijn. Dit beperkt de flexibiliteit van gemeenten in het besteden van deze middelen.

¹ <https://www.gemeente.nu/bedrijfsvoering/financien/financiele-slagkracht-gemeenten-in-gevaar/>

² <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2024/12/gemeenten-begroten-ruim-9-procent-meer-lasten-voor-2024>

³ <https://vng.nl/nieuws/financiele-conditie-van-gemeenten-in-beeld-gebracht>

De huidige verdienmodellen van gemeenten zoals Laren zijn robuust maar relatief beperkt in flexibiliteit. De OZB en het gemeentefonds blijven de belangrijkste pijlers van gemeentelijke inkomsten, aangevuld met leges, heffingen, en incidentele inkomsten uit grondverkoop. De toenemende verantwoordelijkheid voor taken als zorg en duurzaamheid, in combinatie met onzekerheden over toekomstige bijdragen van het Rijk, maken het noodzakelijk dat gemeenten nadenken over alternatieve verdienmodellen. Innovatieve vormen van inkomsten, zoals het belasten van evenementen of groene financieringsopties, kunnen in de toekomst een grotere rol spelen in de gemeentelijke financiering.

B. Innovatieve verdienmodellen

1. Multi-dimensionaal optimalisatiemodel McKinsey

Door de afnemende financiering van centrale overheden, ervaren gemeenten wereldwijd financiële druk. Dit dwingt gemeenten om creatief te zijn in het verhogen van hun inkomsten. Het McKinsey-rapport "*Unlocking the Full Potential of City Revenues*"⁴ biedt een raamwerk voor het optimaliseren van bestaande inkomstenbronnen en het creëren van nieuwe, innovatieve inkomstenmodellen voor gemeenten.

Gemeenten halen hun inkomsten doorgaans uit vier hoofdcategorieën: servicekosten, boetes, belastingen en gemeentelijke activa. Deze bronnen zijn echter vaak suboptimaal gebruikt. Een belangrijk uitgangspunt van McKinsey is dat gemeenten hun bestaande inkomstenstromen eerst volledig moeten inventariseren en vergelijken met vergelijkbare steden om potentiële verbeteringen te identificeren.

McKinsey biedt vier interventies die gemeenten kunnen toepassen om hun inkomsten te maximaliseren:

1. **Tariefverhoging:** Het verhogen van tarieven voor diensten, belastingen en boetes is een eenvoudige manier om inkomsten te verhogen. Benchmarking kan hierbij helpen om tarieven binnen acceptabele grenzen te houden. Gemeenten kunnen ook hogere tarieven vragen voor snellere of betere dienstverlening.
2. **Verhogen van het aantal transacties:** Gemeenten kunnen hun inkomsten vergroten door de transactiefrequentie te verhogen, bijvoorbeeld door meer toezicht te houden of nieuwe diensten aan te bieden. Geavanceerde technologie, zoals camera's die verkeersovertredingen registreren, kan hier een belangrijke rol spelen.
3. **Verbeterde inning:** Een efficiënter inningproces, bijvoorbeeld door amnestieregelingen of betalingsplannen voor achterstallige boetes, kan leiden tot een verhoogde opbrengst. Dit kan tevens helpen om lekken in het systeem te voorkomen en de naleving van regels te verbeteren.
4. **Nieuwe inkomstenstromen:** Gemeenten kunnen ook nieuwe inkomstenbronnen aanboren, zoals boetes voor milieuschade (bijv. plasticvervuiling) of het introduceren van innovatieve publiek-private samenwerkingen. Een voorbeeld is de congestieheffing in Londen, die jaarlijks meer dan \$100 miljoen genereert. Een belangrijk aspect van elke inkomstenstrategie is de mate van sociale acceptatie. McKinsey benadrukt dat gemeenten bij het invoeren van nieuwe of verhoogde tarieven rekening moeten houden met de zichtbaarheid van veranderingen en de potentiële voordelen voor de gemeenschap. Het verhogen van boetes kan bijvoorbeeld leiden tot verbeterde veiligheid of milieubescherming, wat de publieke steun kan vergroten.

Economische impact is een andere cruciale factor. Gemeenten moeten evalueren hoe inkomstenstrategieën invloed hebben op de kosten van levensonderhoud, inflatie en de economische activiteit. Dit is belangrijk om te voorkomen dat maatregelen de concurrentiepositie te ondermijnen

McKinsey wijst op de rol van technologische innovaties bij het verbeteren van gemeentelijke inkomstenstromen. Door geautomatiseerde systemen in te zetten, zoals camera's voor verkeershandhaving, kunnen gemeenten zowel de naleving van regels verhogen als boete-inkomsten optimaliseren. Daarnaast kan het gebruik van geavanceerde data-analyse gemeenten helpen bij het identificeren van nieuwe mogelijkheden voor inkomstenoptimalisatie en het minimaliseren van inefficiënties in de inning.

Naast het verhogen van inkomsten, benadrukt McKinsey ook het belang van kostenoptimalisatie. Gemeenten kunnen besparingen realiseren door inefficiënties in hun dienstverlening te identificeren en aan te pakken, wat bijdraagt aan een gezonde financiële situatie zonder dat dit direct afhankelijk is van inkomstenverhogingen.

Het optimaliseren van gemeentelijke inkomsten vereist een zorgvuldige afweging van verschillende strategieën, van tariefverhogingen en transactieverhoging tot het creëren van nieuwe inkomstenstromen. Door deze strategieën te combineren met technologische innovatie en sociale acceptatie, kunnen gemeenten hun financiële duurzaamheid vergroten zonder de steun van burgers te verliezen. McKinsey biedt een praktisch en toepasbaar raamwerk voor gemeenten om hun volledige inkomstenpotentieel te benutten en zo een gezonde toekomst te waarborgen.

2. Bedrijveninvesteringszones (BIZ)

2.1 Wat is een BIZ?

Een Bedrijveninvesteringszone (BIZ) is een samenwerking tussen ondernemers in een specifiek gebied, zoals een winkelstraat of bedrijventerrein, waarbij ze gezamenlijk investeren in het verbeteren van de kwaliteit, leefbaarheid, veiligheid, en aantrekkelijkheid van dat gebied.⁵ Dit model is bedoeld om collectieve projecten mogelijk te maken, zoals het verbeteren van de buitenruimte, veiligheid (bijvoorbeeld door cameratoezicht), groenvoorziening, en evenementenorganisatie. De kosten voor deze verbeteringen worden door alle ondernemers in het gebied gezamenlijk gedragen via een verplichte financiële bijdrage, de zogenaamde BIZ-bijdrage, die door de gemeente wordt geïnd en vervolgens terug wordt uitgekeerd aan de stichting of vereniging die het BIZ-initiatief beheert.

Het grote voordeel van een BIZ is dat het freeriders voorkomt - ondernemers die wel profiteren van de verbeteringen, maar niet willen meebetalen. Door het instellen van een BIZ zijn alle ondernemers verplicht bij te dragen, wat zorgt voor een eerlijke verdeling van de kosten en tegelijkertijd de mogelijkheid biedt om grotere en effectievere investeringen te doen. Daarnaast werkt een BIZ vaak beter op lange termijn doordat het een vast budget creëert voor de afgesproken looptijd, meestal vijf jaar

2.2 Succesvolle BIZ-initiatieven in Nederlandse Gemeenten

Maastricht is een goed voorbeeld van een stad waar een BIZ met succes is opgezet in het historische stadscentrum.⁶ De Vereniging van Eigenaren Binnenstad Maastricht (VEBM) nam het initiatief om een BIZ op te richten, gericht op het versterken van de positie van het centrum als topbestemming. Het BIZ-plan richt zich op meerdere terreinen, zoals het bevorderen van een gevarieerd aanbod, marketing en promotie, de overdracht van kennis, en het verbeteren van de groene en duurzame inrichting van de stad. Dit plan zorgt ervoor dat vastgoedeigenaren direct invloed hebben op de ontwikkeling van hun omgeving, met als doel het behoud van de aantrekkelijkheid van Maastricht als zowel nationale als internationale bestemming. Het BIZ-tarief in Maastricht is gebaseerd op een percentage van de WOZ-waarde van vastgoedobjecten, variërend van €200 tot €900 per object. Door de samenwerking tussen vastgoedeigenaren wordt in Maastricht geïnvesteerd in de toekomstbestendigheid van het centrum, wat belangrijk is om de stad aantrekkelijk te houden in een steeds veranderend economisch klimaat.

⁵ <https://ondernemersplein.kvk.nl/bedrijven-investeringszone-biz-oprichten/>

⁶ <https://www.gemeentemaastricht.nl/ondernemen/bedrijven-investeringszone>

Den Haag heeft in maart 2024 zijn 25e BIZ opgericht in de Bankastraat.⁷ Ondernemers in deze straat namen het initiatief om samen te werken aan de verbetering van hun winkelgebied. Met behulp van de BIZ zullen zij investeren in aankleding, zoals bloembakken en sfeerverlichting, en activiteiten organiseren om de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van het gebied te bevorderen. Wethouder Nur Icar prees de inzet van de ondernemers en benadrukte het belang van samenwerking voor de stad. Den Haag heeft een lange geschiedenis van BIZ-initiatieven, die de lokale economie ondersteunen en bijdragen aan de dynamiek van verschillende winkelgebieden.

Op 13 februari 2024 werd de verlenging van de Bedrijveninvesteringszone (BIZ) Dierenstein in Barendrecht goedgekeurd voor een nieuwe termijn van vijf jaar.⁸ Een meerderheid van de ondernemers en vastgoedeigenaren in het gebied stemde voor deze verlenging, wat aangeeft dat zij de waarde van de BIZ erkennen. De Bedrijveninvesteringszone speelt een belangrijke rol in het waarborgen van samenwerking tussen ondernemers en vastgoedeigenaren, waardoor zij gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor het onderhoud en de veiligheid van het bedrijventerrein.

Wethouder Lennart van der Linden benadrukt de positieve impact van de BIZ op het bedrijventerrein: "Het voortzetten van deze samenwerking toont aan dat de ondernemers de voordelen van een gestructureerd beheer van het terrein inzien. Deze verlenging stelt ons in staat om verdere verbeteringen door te voeren."

Het succes van de BIZ Dierenstein kan dienen als voorbeeld voor andere initiatieven binnen Barendrecht, zoals de mogelijke heroprichting van BIZ Middenbaan in 2025. Dit toont aan dat het concept van een BIZ, met zijn focus op samenwerking en gedeelde verantwoordelijkheid, een krachtig instrument kan zijn voor gemeenten om de economische vitaliteit van bedrijventerreinen en winkelgebieden te bevorderen.

2.3 Advies voor het oprichten van een BIZ voor in Laren

Een Bedrijveninvesteringszone (BIZ) kan voor de gemeente Laren een krachtig middel zijn om ondernemers te ondersteunen bij het gezamenlijk investeren in hun bedrijfsomgeving. Dit advies is gebaseerd op succesvolle BIZ-initiatieven in Nederlandse gemeenten, en is getoetst aan de tips van het informatieplatform⁹ voor BIZ-en.

Het is belangrijk dat de gemeente Laren eerst de principiële bereidheid vastlegt om mee te werken aan de oprichting van een BIZ. Dit kan worden besproken in de gemeenteraad, waarbij ook afspraken worden gemaakt over de voorwaarden, subsidies en beschikbaarheid van ondersteunende middelen, zoals kwartiermakers die kunnen helpen bij de opstart van het project. Voorbeelden uit andere gemeenten, zoals de nota van de Haagse gemeenteraad, kunnen hierbij als leidraad dienen.

⁷

<https://dagblad070.nl/Den%20Haag%20&%20Regio/bankastraat-is-25ste-bedrijveninvesteringszone-biz-in-den-haag>

⁸

<https://www.deschakelbarendrecht.nl/nieuws/algemeen/71276/bedrijveninvesteringszone-dierenstein-met-vijf-jaar-verlengd>

⁹ <https://bedrijveninvesteringszone.biz/over-ons/>

Voor een succesvolle oprichting is een gedegen planning essentieel. Er wordt geadviseerd om 5 tot 7 maanden in te plannen voor het hele proces, van het initiatief tot de draagvlakmeting. Een verordening moet altijd vóór 1 januari worden vastgesteld om de heffingen het daaropvolgende jaar te kunnen starten. Bij Laren is het van belang om rekening te houden met de specifieke kenmerken van de gemeente, zoals het compacte centrum en de hoge WOZ-waarden van onroerend goed.

Om het proces soepel te laten verlopen, is het aanbevelingswaardig dat de gemeente een projectleider aanstelt die de BIZ-coördinatie op zich neemt. Deze persoon kan samen met een projectgroep, bestaande uit afdelingen zoals belastingen, juridische zaken en communicatie, het proces begeleiden. Regelmatige vergaderingen met de initiatiefnemers en ondernemers zorgen voor een gestroomlijnde samenwerking.

De ondernemers en eigenaren die betrokken zijn bij de BIZ moeten een gedetailleerd BIZ-plan opstellen. Dit plan bevat de concrete doelen en activiteiten, zoals marketinginitiatieven, fysieke verbeteringen aan de omgeving, of andere investeringen in de leefbaarheid. De gemeente dient dit plan te toetsen aan de Wet BIZ en het eigen beleid, zonder zich te bemoeien met de operationele details. Het is belangrijk dat de uitvoeringsovereenkomst ook de rapportage en verantwoordingseisen vastlegt.

Voordat de gemeente formeel een BIZ-verordening opstelt, wordt geadviseerd om een proefpeiling te houden onder de ondernemers. Een steunpunt binnen de gemeente kan initiatiefnemers van advies voorzien en begeleiden bij het opzetten van de BIZ. Dit zorgt ervoor dat de ondernemers voldoende draagvlak creëren en vertrouwd raken met het proces.

De heffing die binnen een BIZ wordt opgelegd, is gebaseerd op de WOZ-waarde van de betrokken panden. Dit vergt een zorgvuldige administratie en controle door de gemeentelijke belastingafdeling. In Laren is het belangrijk om fouten in de aanslagen te vermijden door tijdig de bijdrageplichtigenlijst op te stellen. Bij de draagvlakmeting moet ten minste de helft van de ondernemers stemmen, en tweederde daarvan moet vóór zijn voor de oprichting.

Een BIZ kan voor Laren een krachtig middel zijn om de lokale economie te stimuleren en de kwaliteit van winkelgebieden en bedrijventerreinen te verbeteren. Door de lessen van andere gemeenten toe te passen, zoals het belang van goede planning, duidelijk draagvlak, en effectieve samenwerking met ondernemers, kan de gemeente Laren een succesvol BIZ-initiatief opzetten dat de leefbaarheid en economische vitaliteit van de gemeente ten goede komt.

3. Vermakelijkheidsretributie

3.1 Wat is vermakelijkheidsretributie?

Onder de naam 'vermakelijkhedenretributie' wordt een recht geheven ter zake van het tegen betaling of vergoeding van welke aard dan ook bedrijfsmatig geven van vermakelijkheden waarbij gebruik wordt gemaakt van door of met medewerking van het gemeentebestuur tot stand gebrachte of in stand gehouden voorzieningen of waarbij een bijzondere voorziening in de vorm van toezicht of anderszins van de zijde van het gemeentebestuur getroffen wordt.

Grootschalige vermakelijkheden die veel bezoekers op een dag trekken, brengen extra druk mee op de openbare ruimte. De gemeente maakt kosten om de drukte in goede banen te leiden. Zo worden bijvoorbeeld wegen afgesloten en is er sprake van geluidsoverlast en afval. Deze kosten hebben onder meer betrekking op de openbare ruimte, de veiligheid, en mobiliteit en vragen daarnaast tijd voor de nodige afstemming tussen betrokken partijen.

Belastingplichtig is degene die de vermakelijkheden verschaft, organiseert of de gelegenheid daartoe biedt of op wiens naam of voor wiens verantwoordelijkheid de vermakelijkheden plaatsvinden. Indien een evenement meerdere achtereenvolgende kalenderdagen wordt gehouden, wordt voor de toepassing van dit artikel elke kalenderdag als afzonderlijke vermakelijkheid beschouwd. De maatstaf voor de heffing is het aantal bezoekers per vermakelijkheid. Het aantal bezoekers wordt gesteld op het aantal verkochte of uitgegeven toegangsbewijzen voor de vermakelijkheid. Van het eerste X aantal bezoekers per vermakelijkheid wordt niet geheven. In samenspraak met de organisatie en afhankelijk van de grootte van het evenement.

3.2 Best practices

Uit de vermakelijkheden verordening (2023) van de gemeente Zandvoort blijkt dat de gemeenteraad van Zandvoort is akkoord gegaan met de invoering van een zogenoemde vermakelijkheidsbelasting, waardoor de organisatie van de Dutch Grand Prix voor iedere bezoeker 3 euro moet afdragen.¹⁰ De belasting is van kracht sinds 1 januari 2024. Van de eerste 10.000 bezoekers per vermakelijkheid wordt niet geheven.

In 2024 moeten musea en molens op de Zaanse Schans 55 cent in plaats van 25 cent bovenop de normale prijs van een kaartje vragen.¹¹ Die belasting wordt door de gemeente Zaanstad opgelegd. Die belasting geldt alleen als je een museum of molen wil bezoeken op de Schans of daar een kaartje voor een rondvaart koopt. Horecabedrijven en souvenirwinkels betalen geen 'vermakelijkheidsretributie' zoals de belasting officieel heet.

¹⁰ <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR699012/1>

¹¹

<https://www.deorkaan.nl/zaanstad-hoopt-op-een-miljoen-verkochte-kaartjes-op-zaanse-schans-in-2024/>

De gemeente Amsterdam heft Vermakelijkhedenretributie (VMR) van ondernemers die tegen betaling vermaak aanbieden in de openbare ruimte¹². Dit systeem draagt bij aan de gemeentelijke inkomsten en geldt zowel voor evenementen als voor betaalde activiteiten op het water, zoals rondvaarten en verhuur van boten. De VMR is een voorbeeld van een verdienmodel waarbij de gemeente direct profiteert van commerciële activiteiten die gebruik maken van de openbare ruimte.

1. VMR voor Evenementen

Voor evenementen in de openbare ruimte van Amsterdam geldt een vrijstelling van de VMR voor de eerste 500 bezoekers. Evenementen met meer dan 500 betalende bezoekers worden belast op basis van het aantal verkochte tickets, met een tarief van €1,50 per gescande kaart. Het systeem zorgt ervoor dat grotere, commercieel succesvolle evenementen bijdragen aan de gemeente-inkomsten, terwijl kleinere evenementen onder de 500 betalende bezoekers geen VMR hoeven af te dragen. Hierdoor stimuleert de gemeente zowel de organisatie van evenementen als de controle op het aantal deelnemers(

2. VMR voor Activiteiten op het Water

Voor commerciële wateractiviteiten, zoals rondvaarten en verhuur van kano's en waterfietsen, wordt VMR geheven per passagier of deelnemer. De tarieven variëren: voor gemotoriseerde boten is het tarief €2,50 per passagier, terwijl voor niet-gemotoriseerde vaartuigen zoals waterfietsen €0,75 per deelnemer wordt gerekend. Dit model zorgt voor een eerlijke bijdrage van de toeristische sector, waarbij bedrijven die gebruik maken van de Amsterdamse grachten bijdragen aan het onderhoud en de infrastructuur van de stad(

3. Boetes en Aangifteplicht

Ondernemers zijn verplicht om periodiek aangifte te doen van het aantal bezoekers of deelnemers aan hun activiteiten. Indien zij geen aangifte doen, riskeren ze een boete van maximaal €5.514. Dit zorgt voor naleving van de regels en waarborgt dat de gemeente alle verschuldigde bedragen ontvangt. Er is geen mogelijkheid voor kwijtschelding of bezwaar tegen de tarieven, wat het systeem eenvoudig en rechtlijnig houdt(

De VMR is een effectief verdienmodel voor de gemeente Amsterdam, dat gericht is op het genereren van inkomsten uit commerciële evenementen en activiteiten in de openbare ruimte en op het water. Het systeem is strak geregeld, met duidelijke aangifteverplichtingen en boetes om naleving te stimuleren. Door de brede toepasbaarheid op verschillende soorten activiteiten, blijft dit model relevant en goed toepasbaar in een toeristische stad als Amsterdam.

¹² <https://www.amsterdam.nl/veelgevraagd/vermakelijkhedenretributie-vmr-3aa8a#>

3.3 Advies voor de gemeente Laren

De gemeente Laren kan overwegen een gemakkelijksretributie (VMR) in te voeren voor grootschalige evenementen die veel bezoekers aantrekken. Dit zou een effectieve manier kunnen zijn om de extra kosten te dekken die de gemeente maakt voor het waarborgen van veiligheid, mobiliteit en de openbare orde tijdens dergelijke evenementen. Door deze heffing dragen organisatoren bij aan de kosten die de gemeente maakt, zoals het inzetten van extra BOA's, verkeersregelaars en het schoonmaken van de openbare ruimte.

Een mogelijke aanpak zou zijn om, net als in Zandvoort, een drempel in te stellen waarbij het eerste aantal bezoekers per dag zijn vrijgesteld van de heffing. Gezien het feit dat Laren aanzienlijk kleiner is dan Zandvoort, zou het vrijstellen van de eerste 10.000 bezoekers zinloos zijn voor de invoering van een gemakkelijksretributie. In plaats daarvan zou Laren een lagere drempel kunnen hanteren, bijvoorbeeld het vrijstellen van de eerste 500 of 1.000 bezoekers. Dit voorkomt dat kleinere evenementen onevenredig worden belast en biedt ruimte voor groeiende evenementen. Een tarief van bijvoorbeeld €2,50 per bezoeker boven deze drempel zou gehanteerd kunnen worden, vergelijkbaar met de tarieven die in Amsterdam worden toegepast voor rondvaartboten en andere attracties. Afhankelijk van het soort evenement kan de gemeente ervoor kiezen om verschillende tarieven in te voeren, waarbij festivals, kermissen en grootschalige concerten hogere tarieven hebben dan kleinere, culturele evenementen.

Daarnaast zou Laren ervoor kunnen kiezen om culturele evenementen en non-profit organisaties vrij te stellen van de gemakkelijksretributie of een verlaagd tarief te hanteren. Dit geldt ook voor kleine lokale evenementen die een beperkte impact hebben op de openbare ruimte en geen commerciële inslag hebben. Het is belangrijk dat de gemeente duidelijk communiceert met organisatoren over de invoering van deze belasting, bijvoorbeeld via voorlichtingsbijeenkomsten, informatiebrieven en consultatierondes, zodat zij de tijd hebben om zich aan te passen.

De invoering van de gemakkelijksretributie kan geleidelijk plaatsvinden, zodat organisatoren niet ineens met onverwachte kosten worden geconfronteerd. Tegelijkertijd moet de gemeente de nodige juridische stappen ondernemen om de heffing in te voeren, waaronder het opstellen van een verordening die de gemakkelijksretributie regelt. Ook is het belangrijk een systeem op te zetten voor de administratie en inning van deze belasting, mogelijk in samenwerking met ticketverkoopplatforms.

Al met al kan de invoering van een gemakkelijksretributie in Laren een effectieve manier zijn om de kosten die gepaard gaan met grootschalige evenementen te dekken. Dit zorgt ervoor dat de lasten eerlijker worden verdeeld en dat de gemeente in staat blijft om dergelijke evenementen te faciliteren zonder negatieve impact op de gemeentelijke financiën.

4. Hybride evenementen voor Gemeenten

4.1 Verdienmodellen hybride evenementen

Hybride evenementen, een mix van fysieke en online componenten, bieden gemeenten nieuwe economische mogelijkheden. De unieke structuur van deze evenementen biedt een breder bereik en meer sponsormogelijkheden, wat resulteert in diverse bronnen van inkomsten. Dit artikel van DeFabrique¹³ biedt inzicht in hoe deze verdienenmodellen werken en welke voordelen ze bieden.

Een belangrijk aspect van hybride evenementen is het grotere bereik. Online deelnemers kunnen zich van over de hele wereld aansluiten, wat de zichtbaarheid voor sponsors vergroot. Dit grotere bereik maakt het mogelijk om meer sponsors aan te trekken, die geïnteresseerd zijn in de verhoogde merkbekendheid die hybride evenementen bieden. Voor gemeenten betekent dit meer inkomsten uit sponsorcontracten en advertenties, zowel online als offline.

Een ander verdienenmodel is gebaseerd op de data die tijdens hybride evenementen wordt verzameld. Online platforms registreren automatisch deelnemers gedrag, wat waardevolle inzichten oplevert. Gemeenten kunnen deze gegevens gebruiken om sponsors gedetailleerde rapporten te bieden over de impact en het bereik van hun bijdragen. Dit maakt het makkelijker om de Return on Investment (ROI) te berekenen en toekomstige sponsors te overtuigen van de waarde van hun investering.

Hybride evenementen hebben het voordeel dat de content, zoals opgenomen sessies, beschikbaar blijft na afloop van het evenement. Dit biedt sponsors langdurige zichtbaarheid, omdat hun logo's en boodschappen blijvend gekoppeld worden aan de online content. Gemeenten kunnen hiervan profiteren door langdurige sponsorcontracten af te sluiten en aanvullende inkomsten te genereren uit het opnieuw aanbieden van de content.

Hybride evenementen bieden ook mogelijkheden voor voortdurende interactie met de doelgroep, zowel voor als na het evenement. Dit langere communicatietraject maakt het mogelijk voor sponsors om langdurig betrokken te blijven bij het publiek, wat de waarde van hun sponsoring verhoogt. Gemeenten kunnen hierop inspelen door uitgebreide sponsoringpakketten aan te bieden die meerdere contactmomenten omvatten.

Hybride evenementen bieden diverse verdienenmodellen voor gemeenten, van verhoogde sponsoring en datagestuurde inzichten tot langdurige zichtbaarheid en continue engagement. Door deze mogelijkheden te benutten, kunnen gemeenten hun economische groei stimuleren en hun evenementen aantrekkelijker maken voor sponsors. Dit leidt niet alleen tot directe financiële voordelen, maar ook tot een sterker en meer verbonden gemeenschapsgevoel.

¹³ <https://defabrique.nl/blog/het-verdienmodel-voor-hybride-evenementen/>

4.2 Best practices Nederland

Hybride evenementen, waarbij fysieke en online elementen gecombineerd worden, hebben de potentie om aanzienlijke economische voordelen te bieden voor gemeenten. Deze evenementen trekken niet alleen een breder publiek, maar bieden ook verschillende verdienmodellen die aantrekkelijk zijn voor gemeentelijke overheden. In Nederland hebben steden zoals Rotterdam en andere gemeenten al stappen gezet om hybride evenementen te integreren als een vast onderdeel van hun economische en toeristische strategieën ¹⁴.

In Rotterdam wordt er actief gewerkt aan het terughalen van zakelijke evenementen naar de stad door het implementeren van hybride modellen. Dit komt doordat hybride evenementen in staat zijn om meer bezoekers te trekken, zowel fysiek als virtueel, wat resulteert in een hogere economische activiteit en zichtbaarheid van de stad.

Een voorbeeld van een innovatieve toepassing is te vinden bij NBC Congrescentrum, waar geavanceerde technologieën zoals 3D- en 4K-projecties worden gebruikt om hybride vergaderingen en conferenties te hosten. Deze technologieën maken het mogelijk om grootschalige online interactie te faciliteren, wat aantrekkelijk is voor zowel lokale als internationale deelnemers.

Gemeenten kunnen directe inkomsten genereren door het verhuren van evenementenlocaties die zijn uitgerust voor hybride evenementen. De investering in technologie zoals live streaming apparatuur en interactieve platformen zorgt ervoor dat deze locaties aantrekkelijk blijven voor een breed scala aan evenementen, van zakelijke conferenties tot culturele festivals.

De hybride aanpak trekt niet alleen deelnemers naar de fysieke locatie, maar zorgt ook voor een grotere online aanwezigheid. Dit vergroot de aantrekkelijkheid van de stad als bestemming, wat leidt tot een toename in het toerisme. Restaurants en andere lokale bedrijven profiteren direct van de influx van bezoekers. Gemeenten kunnen hierop inspelen door samenwerkingsverbanden te creëren met lokale ondernemers en door marketingstrategieën te ontwikkelen die zowel de fysieke als de online bezoekers targeten.

Gemeenten kunnen ook profiteren van nationale en Europese subsidies die gericht zijn op de digitale transformatie en innovatie binnen de evenementensector. Door het aanbieden van hybride evenementen kunnen gemeenten zich positioneren als innovatieve en vooruitstrevende locaties, wat kan leiden tot extra financieringsmogelijkheden.

Hybride evenementen bieden gemeenten een veelzijdig en potentieel lucratief verdienmodel. Door te investeren in de benodigde technologie en samen te werken met lokale bedrijven, kunnen gemeenten niet alleen hun economische activiteit stimuleren maar ook hun imago versterken als moderne en toegankelijke bestemmingen voor een breed scala aan evenementen. Gemeenten zoals Rotterdam lopen hierin voorop en laten zien hoe de

14

<https://www.nritmedia.nl/kennisbank/43618/rotterdam-wil-weer-zakelijke-evenementen-naar-de-stad-halen/>
<https://www.yellenge.nl/hybride-events/>
<https://www.evenementorganiseren.nl/artikel/tips-en-stappen-voor-het-organiseren-van-een-succesvol-hybride-event-235.html>

integratie van fysieke en digitale werelden niet alleen de evenementensector, maar de gehele lokale economie kan transformeren.

4.3 Best practices Buitenland

Het artikel "MICE 2.0: A Singaporean Approach to Innovative Business Events" op BBC StoryWorks¹⁵ schetst hoe Singapore zijn zakelijke evenementen revolutioneert door het inzetten van geavanceerde technologie en duurzaamheid. Deze strategische vernieuwingen hebben aanzienlijke voordelen voor de stad, met directe implicaties voor de gemeentelijke kas.

Singapore heeft zijn aanpak van zakelijke evenementen sterk verbeterd door te investeren in technologie. Hybride evenementen, waarbij deelnemers zowel fysiek als virtueel kunnen deelnemen, breiden het bereik en de aantrekkingskracht van de evenementen uit. Dit verhoogt de inkomsten uit registratie- en deelnamekosten, wat direct ten goede komt aan de gemeentelijke kas. Bovendien worden augmented reality (AR) en virtual reality (VR) ingezet om meeslepende ervaringen te creëren die hogere ticketprijzen en sponsorbijdragen rechtvaardigen. Dit leidt eveneens tot een toename van de gemeentelijke inkomsten. Door data-analyse te gebruiken, kunnen evenementen beter gepersonaliseerd en geoptimaliseerd worden, wat resulteert in een hogere klanttevredenheid en de mogelijkheid om in de toekomst nog meer inkomsten te genereren.

Duurzaamheid speelt ook een belangrijke rol in Singapore's aanpak. De stad investeert in het verminderen van afval en het bevorderen van energie-efficiëntie bij evenementen. Deze duurzame benaderingen kunnen gemeentelijke kosten verlagen en zelfs subsidies en belastingvoordelen opleveren, die rechtstreeks in de gemeentelijke kas terechtkomen. Het gebruik van duurzame materialen draagt bij aan de financiering van groene initiatieven en kan extra middelen aan de gemeentelijke begroting toevoegen.

De impact op de lokale economie is eveneens aanzienlijk. Innovatieve evenementen trekken internationale bezoekers aan, die geld uitgeven aan lokale diensten zoals hotels en restaurants. Dit verhoogt de toeristenbelasting, wat een directe bron van inkomsten voor de gemeente is. Daarnaast profiteren lokale bedrijven van de verhoogde vraag door evenementen, wat leidt tot hogere belastinginkomsten uit bedrijfsbelastingen. Deze inkomsten worden in de gemeentelijke kas gestort, waardoor de financiële positie van de stad versterkt wordt.

4.4 Advies voor de gemeente Laren

Hybride evenementen, die een combinatie van fysieke en online componenten bieden, kunnen Laren aanzienlijke economische voordelen opleveren. Door het integreren van hybride evenementen in de gemeentelijke strategie, kan Laren profiteren van een breed scala aan nieuwe verdienmodellen en kansen.

Een belangrijk voordeel van hybride evenementen is het uitgebreide bereik dat ze mogelijk maken. Met online deelnemers die vanuit de hele wereld kunnen deelnemen, wordt de zichtbaarheid voor sponsors aanzienlijk vergroot. Dit biedt de gemeente de mogelijkheid om meer sponsors aan te trekken, die geïnteresseerd zijn in de verhoogde merkbekendheid die deze evenementen bieden. Voor Laren betekent dit een potentiële toename in sponsorinkomsten en advertentiecontracten, zowel online als offline.

Specifiek voor Laren kan het livestreamen van evenementen zoals de Sint Jansprocessie, de atelierroute, optredens van Sonny's Inc, en Le Bocque een belangrijke rol spelen. Gezien de vergrijzing in Laren en de mensen die verder weg wonen, biedt dit een mogelijkheid om verbonden te blijven met de evenementen in Laren. Dit vergroot niet alleen de sociale inclusie, maar biedt ook extra mogelijkheden om verdienmodellen te koppelen aan de livestreams, zoals sponsoring, advertenties en betaalde toegang tot de online evenementen.

Daarnaast kunnen hybride evenementen waardevolle data verzamelen over deelnemersgedrag via online platforms. Deze gegevens kunnen worden gebruikt om sponsors gedetailleerde rapporten te bieden over de impact en het bereik van hun bijdragen. Dit maakt het makkelijker om de Return on Investment (ROI) te berekenen en toekomstige sponsors te overtuigen van de waarde van hun investering. Het bieden van gedetailleerde inzichten kan de aantrekkelijkheid van Laren als gastheer van evenementen verder versterken.

Hybride evenementen hebben ook het voordeel dat de content, zoals opgenomen sessies, beschikbaar blijft na afloop van het evenement. Dit betekent dat sponsors langdurige zichtbaarheid krijgen, omdat hun logo's en boodschappen blijvend gekoppeld worden aan de online content. Laren kan hiervan profiteren door langdurige sponsorcontracten af te sluiten en extra inkomsten te genereren door het opnieuw aanbieden van de content.

Bovendien bieden hybride evenementen mogelijkheden voor voortdurende interactie met de doelgroep, zowel voor als na het evenement. Dit langere communicatietraject maakt het mogelijk voor sponsors om langdurig betrokken te blijven bij het publiek, wat de waarde van hun sponsoring verhoogt. Laren kan hierop inspelen door uitgebreide sponsoringspakketten aan te bieden die meerdere contactmomenten omvatten, wat bijdraagt aan de aantrekkelijkheid van het evenement en de sponsormogelijkheden.

Andere steden in Nederland, zoals Rotterdam, hebben al stappen gezet om hybride evenementen te integreren als onderdeel van hun economische en toeristische strategieën. In Rotterdam worden hybride modellen gebruikt om meer bezoekers te trekken, zowel fysiek als virtueel, wat leidt tot een hogere economische activiteit en zichtbaarheid van de stad. Dit biedt Laren de kans om te investeren in technologie en evenementenlocaties die zijn uitgerust voor hybride evenementen, zoals live streaming apparatuur en interactieve

platforms. Hierdoor kan Laren evenementen aantrekkelijker maken en profiteren van de grotere online aanwezigheid.

Op internationaal niveau heeft Singapore zijn zakelijke evenementen geoptimaliseerd door geavanceerde technologieën zoals augmented reality (AR) en virtual reality (VR) in te zetten. Deze technologieën creëren meeslepende ervaringen die hogere ticketprijzen en sponsorbijdragen rechtvaardigen. Singapore's focus op duurzaamheid heeft ook geleid tot lagere gemeentelijke kosten en extra subsidies en belastingvoordelen. Laren kan vergelijkbare strategieën overwegen door te investeren in technologie en duurzaamheid, wat niet alleen de lokale economie stimuleert maar ook bijdraagt aan een sterker financieel beleid.

Hybride evenementen bieden dus een veelzijdig en potentieel lucratief verdienmodel voor Laren. Door te investeren in de benodigde technologie en samen te werken met lokale bedrijven, kan de gemeente haar economische activiteit stimuleren en haar imago versterken als een moderne en toegankelijke bestemming voor een breed scala aan evenementen. Dit kan leiden tot directe financiële voordelen, een versterkt gemeenschapsgevoel, en een verhoogde aantrekkingskracht voor zowel sponsors als bezoekers.

5. Digitale innovaties

5.1 Best practices

In de gemeente Grey Highlands, gelegen in Canada, is in 2019 een innovatieve app geïntroduceerd¹⁶ ¹⁷ die een significante verbetering belooft in de manier waarop inwoners communiceren met hun lokale overheid. Deze app is een uitstekende illustratie van hoe lokale innovaties kunnen bijdragen aan een effectievere en efficiëntere gemeentelijke dienstverlening. De ontwikkeling van deze app weerspiegelt de inzet van Grey Highlands om technologische oplossingen te integreren in hun dagelijkse processen en diensten.

De app van Grey Highlands biedt een uitgebreid scala aan functies die zijn ontworpen om de interactie tussen de gemeente en de inwoners te verbeteren. Een van de belangrijkste kenmerken van de app is de mogelijkheid om gemakkelijk toegang te krijgen tot informatie over wegomstandigheden en wegwerkzaamheden. Dit stelt inwoners in staat om beter voorbereid te zijn op hun reizen en vermindert de kans op vertragingen door onverwachte wegomstandigheden. Daarnaast kunnen gebruikers van de app evenementen indienen en bekijken, wat de planning en deelname aan lokale activiteiten vergemakkelijkt. De app biedt ook informatie over de beschikbaarheid en reservering van gemeentelijke faciliteiten. Dit is bijzonder handig voor inwoners die actief betrokken willen zijn bij lokale evenementen of die gemeentelijke ruimtes willen reserveren voor persoonlijke of zakelijke doeleinden.

De app bevat ook een handige tool genaamd "My Pickup", waarmee inwoners het schema voor afvalinzameling en recycling kunnen raadplegen. Deze functie helpt gebruikers bij het plannen van hun afvalbeheer en vermindert de kans op gemiste ophaaldata. Bovendien kunnen gebruikers informatie vinden over de openingstijden en locaties van stortplaatsen, wat de toegankelijkheid en transparantie van afvalbeheer verbetert.

Een ander praktisch aspect van de app is de gedetailleerde kaart met alle locaties binnen Grey Highlands, zoals begraafplaatsen, stortplaatsen, kantoren, en sportfaciliteiten. Deze kaart maakt het eenvoudiger voor inwoners om de juiste locaties te vinden en de route te plannen, wat bijdraagt aan een verbeterde toegankelijkheid van gemeentelijke diensten.

De app biedt ook ondersteuning voor eServices, waardoor inwoners online taken kunnen uitvoeren zoals het betalen van belastingen en waterrekeningen. Dit vermindert de noodzaak voor fysieke bezoeken aan gemeentelijke kantoren en versnelt de verwerking van betalingen. Naarmate er meer functies beschikbaar komen, zullen ook andere online diensten zoals het aanvragen van hondenpenningen en verbrandingsvergunningen via de app beschikbaar zijn.

¹⁶

<https://www.greyhighlands.ca/Modules/News/index.aspx?newsId=a923d77e-97ee-4e46-8be3-8acb51934576>

¹⁷ <https://www.municipalworld.com/articles/local-innovation-inspires-app-for-grey-highlands/>

De lancering van de app heeft aanzienlijke financiële voordelen voor de gemeente opgeleverd. Volgens het artikel op de website van Grey Highlands¹⁸ heeft de app geleid tot een significante besparing op administratieve kosten door de digitalisering van verschillende gemeentelijke processen. Door het verminderen van de noodzaak voor papieren documenten en handmatige verwerking heeft de gemeente kosten bespaard en de efficiëntie van administratieve taken verbeterd. Dit laat zien hoe technologische innovaties niet alleen de dienstverlening aan inwoners verbeteren, maar ook financieel voordelig kunnen zijn voor gemeentelijke organisaties.

Het succes van de app onderstreept de noodzaak voor een cultuur van innovatie binnen gemeentelijke organisaties. Zoals besproken in het artikel over het creëren van een cultuur voor innovatieve gemeentelijke oplossingen, is het cruciaal voor gemeenten om een open houding aan te nemen ten opzichte van nieuwe technologieën en een cultuur van innovatie te bevorderen. Dit is essentieel om succesvolle implementaties van technologische oplossingen te waarborgen.

De app van Grey Highlands is een voorbeeld van hoe een innovatieve cultuur kan leiden tot verbeterde gemeentelijke diensten. Het bevordert een omgeving waarin technologische oplossingen worden gezien als middelen om de communicatie en effectiviteit van gemeentelijke processen te verbeteren. Het artikel benadrukt dat een cultuur van innovatie kan bijdragen aan het realiseren van efficiëntere gemeentelijke diensten en een betere betrokkenheid van de gemeenschap.

De app speelt een cruciale rol in het verbeteren van de relatie tussen de gemeente en haar inwoners door het aanbieden van verschillende functies die de communicatie vergemakkelijken. Gebruikers kunnen raadsagenda's en -documenten inzien, sociale media-updates volgen en deelnemen aan belangrijke peilingen via Connect Grey Highlands. Deze functies stellen inwoners in staat om actiever betrokken te zijn bij gemeentelijke besluiten en activiteiten, en bevorderen een grotere transparantie en interactie tussen de gemeente en haar burgers.

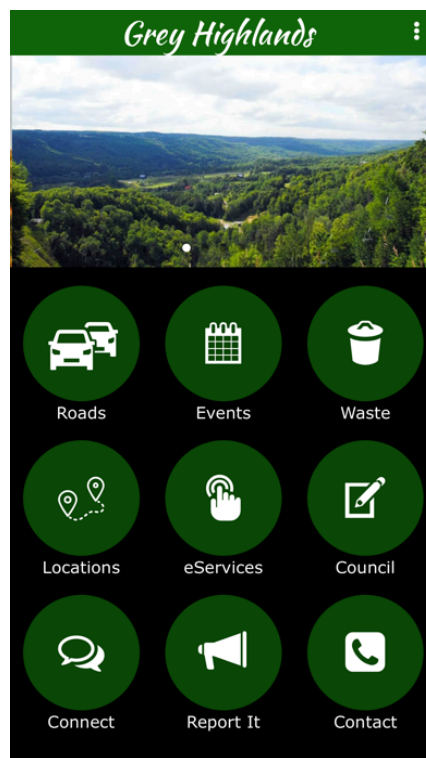
De mogelijkheid om serviceproblemen te melden met foto's en om belangrijke informatie te ontvangen over noodsituaties en sluitingen via notificaties draagt bij aan een meer responsieve en betrokken gemeenschap. Dit is een belangrijke stap in de richting van een meer verbonden gemeente, waar inwoners gemakkelijk toegang hebben tot de informatie en diensten die ze nodig hebben.

Het artikel op de website van Grey Highlands benadrukt hoe deze app een belangrijke stap voorwaarts is in de richting van een meer verbonden en efficiënte gemeente. Door technologie te omarmen en een cultuur van innovatie te bevorderen, zet Grey Highlands een stap vooruit in het verbeteren van de betrokkenheid en efficiëntie binnen hun gemeenschap. De app heeft de potentie om niet alleen de gebruiksvriendelijkheid van gemeentelijke diensten te verhogen, maar ook de financiële efficiëntie van de gemeentelijke administratie te verbeteren.

18

<https://www.greyhighlands.ca/Modules/News/index.aspx?newsId=acbbcc01-481f-4971-9650-da0550d09408>

De introductie van de app in Grey Highlands is een belangrijke ontwikkeling die laat zien hoe lokale innovaties kunnen bijdragen aan de verbetering van gemeentelijke diensten en de communicatie met burgers. Door technologische vooruitgang te omarmen en een cultuur van innovatie te bevorderen, zet Grey Highlands een stap voorwaarts in het verbeteren van de betrokkenheid en efficiëntie binnen hun gemeenschap. De app is een concreet voorbeeld van hoe technologie kan worden ingezet om een positieve impact te maken op het dagelijks leven van inwoners, met zowel gebruiksvriendelijke functies als financiële voordelen voor de gemeente.

5.2 Advies voor de gemeente Laren

De communicatie tussen de gemeente Laren en haar inwoners kan op verschillende punten worden verbeterd, met name als het gaat om betrokkenheid bij lokale beslissingen en transparantie over gemeentelijke plannen. Een goed voorbeeld is de onrust in de Naarderstraat die is ontstaan over het plaatsen van bankjes, zonder weten van de straat. Een goed voorbeeld van hoe technologie hierbij kan helpen, is de innovatieve aanpak van de gemeente Grey Highlands in Canada, waar in 2019 een app werd geïntroduceerd om de communicatie tussen de lokale overheid en de inwoners te versterken.

Een vergelijkbare app in Laren zou een effectieve oplossing kunnen zijn om inwoners beter te informeren over gemeentelijke plannen en projecten in hun buurt. Stel je voor dat bewoners via een app eenvoudig toegang hebben tot informatie over geplande werkzaamheden, veranderingen in de openbare ruimte of andere gemeentelijke beslissingen. Dit zou ervoor zorgen dat inwoners zich tijdig kunnen voorbereiden en inspraak kunnen hebben in het besluitvormingsproces.

Daarnaast kan een dergelijke app functies bevatten waarmee bewoners direct feedback kunnen geven of problemen kunnen melden, zoals de plaatsing van nieuwe bankjes in hun straat. Dit zou niet alleen de communicatie verbeteren, maar ook zorgen voor een snellere reactie van de gemeente op de zorgen van de bewoners. Door deze directe communicatielijn kunnen misverstanden en ontevredenheid worden voorkomen, en voelen inwoners zich meer betrokken bij de beslissingen die hun leefomgeving beïnvloeden.

De app kan ook administratieve processen vereenvoudigen, zoals het aanvragen van vergunningen of het betalen van gemeentelijke diensten, wat zowel de efficiëntie voor de gemeente als het gemak voor de bewoners verhoogt. Bovendien zou de digitalisering van deze processen kunnen leiden tot aanzienlijke kostenbesparingen voor de gemeente, zoals ook het geval was in Grey Highlands.

Door in te zetten op moderne digitale communicatie-oplossingen kan de gemeente Laren niet alleen de relatie met haar inwoners verbeteren, maar ook zorgen voor een grotere betrokkenheid en tevredenheid binnen de gemeenschap. De ervaringen in Grey Highlands laten zien hoe technologie kan bijdragen aan een meer transparante en efficiënte gemeentelijke dienstverlening, wat essentieel is voor het opbouwen van vertrouwen en samenwerking tussen een gemeente en haar inwoners.

6. Infrastructuur

6.1 Voordelen autoluw

Het omvormen van centra tot autovrije zones kan aanzienlijke economische voordelen opleveren voor gemeenten. Uit recente analyses blijkt dat gebieden die prioriteit geven aan fietsers en voetgangers vaak een grotere economische vitaliteit ervaren dan gebieden die afhankelijk blijven van autoverkeer.

Ten eerste laat het artikel van Euronews¹⁹ zien hoe autovrije steden een directe economische impuls kunnen geven aan lokale bedrijven. Door de toename van voetgangers en fietsers stijgt de zichtbaarheid en toegankelijkheid van winkels en horeca, wat resulteert in hogere omzetten. In steden zoals Parijs en Milaan, waar autovrije zones zijn ingevoerd, hebben lokale ondernemers een toename in het aantal klanten en omzet opgemerkt. Dit komt doordat voetgangers en fietsers meer geneigd zijn om spontaan winkels en cafés binnen te stappen dan automobilisten.

Een ander belangrijk aspect is de bijdrage van deze autovrije zones aan de aantrekkelijkheid van de stad als geheel. Zoals aangegeven in een artikel van News24²⁰, kunnen steden die investeren in fietsvriendelijke infrastructuur en voetgangersgebieden een boost geven aan hun toeristische sector. Toeristen waarderen de rust en veiligheid van autovrije zones, wat steden aantrekkelijker maakt als bestemming. Dit verhoogt niet alleen de toeristenstromen, maar ook de inkomsten voor de lokale economie via bestedingen in winkels en restaurants.

Uit het onderzoek over Kopenhagen blijkt bovendien dat de economische voordelen van investeren in fietsinfrastructuur op lange termijn aanzienlijk kunnen zijn. De stad heeft aangetoond dat de baten van hun fietsbeleid de kosten ruimschoots overtreffen. Zo hebben de economische voordelen van de fietsstrategie van Kopenhagen, zoals lagere gezondheidskosten en verbeterde luchtkwaliteit, geleid tot een netto contante waarde van 4,5 miljard Deense kronen tussen 1996 en 2017.

Het idee dat autovrije zones de waarde van onroerend goed kunnen verhogen, is goed onderbouwd. Steden die investeren in autovrije zones en verbeterde openbare ruimten zien vaak een stijging in vastgoedprijzen. Dit kan bijdragen aan een hogere opbrengst uit onroerendzaakbelasting. In steden zoals Parijs en Milaan is gebleken dat autovrije zones de aantrekkelijkheid van vastgoed verhogen, wat kan resulteren in een hogere belastingopbrengst voor gemeenten.

¹⁹ <https://www.euronews.com/next/2023/09/21/what-are-the-economic-benefits-of-car-free-cities>

²⁰

<https://www.news24.com/life/motoring/opinions/columnists/opinion-what-if-cars-were-banned-from-city-centres-20230918>

Voorbeeld van Slimme Mobiliteit

Het artikel op McKinsey & Company²¹ geeft een toonaangevend voorbeeld van hoe steden slimme technologieën kunnen gebruiken om de mobiliteit te verbeteren en duurzaamheid te bevorderen. De stad heeft geïnvesteerd in Intelligente Transport Systemen (ITS) door nieuwe verkeerscontrollers te installeren bij kruispunten. Deze technologie stelt Kopenhagen in staat om het verkeer in real-time te beheren en verkeerslichten te optimaliseren, wat leidt tot efficiëntere doorstroming voor fietsen en bussen. Deze aanpassingen hebben al geleid tot een aanzienlijke vermindering van verkeersongevallen en een verbetering van de verkeersstromen.

Een opvallend aspect van Kopenhagen's mobiliteitsstrategie is de nadruk op fietsgebruik. De stad streeft ernaar dat tegen 2025 75 procent van alle verplaatsingen per fiets, openbaar vervoer of te voet plaatsvinden. Door ITS-technologieën te implementeren, hoopt Kopenhagen deze ambitie te realiseren en tegelijkertijd de veiligheid en efficiëntie van het vervoer te verbeteren. Dit sluit aan bij de bredere visie van Kopenhagen om een duurzame en fietsvriendelijke stad te zijn, waarbij de infrastructuur en technologie worden benut om een veilige en aantrekkelijke omgeving voor fietsers te creëren.

MaaS-Platforms: Integratie van Mobiliteitsdiensten

Mobility-as-a-Service (MaaS) platforms vormen een belangrijke innovatie in stedelijke mobiliteit door verschillende vervoersdiensten te integreren in één enkele applicatie. MaaS-platformen maken het mogelijk voor gebruikers om via een enkele app toegang te krijgen tot een breed scala aan vervoersopties, zoals openbaar vervoer, gedeelde mobiliteit (bijvoorbeeld deelauto's, e-scooters), en parkeerfaciliteiten. Deze platforms verbeteren de transparantie over reisopties en prijzen en vereenvoudigen het boekings- en betalingsproces voor reizigers.

De werking van MaaS-platformen is gebaseerd op het verzamelen en integreren van gegevens van verschillende mobiliteitsdiensten. Dit maakt een naadloze gebruikerservaring mogelijk door het plannen, boeken en betalen van reizen te centraliseren. Voorbeelden van MaaS-platformen zijn de Jelbi-app in Berlijn en de Whim-app in Finland en andere Europese landen. Beide apps bieden gebruikers de mogelijkheid om hun reisplannen te optimaliseren door verschillende vervoersmodi te combineren en zo efficiënt mogelijke routes te vinden.

Door MaaS-platformen te gebruiken, kunnen steden de verkeersstromen verbeteren en de toegang tot duurzame vervoersalternatieven bevorderen. Dit is vooral waardevol in stedelijke gebieden waar de integratie van verschillende vervoersopties kan bijdragen aan een vermindering van het gebruik van privéauto's en een toename van het gebruik van milieuvriendelijke alternatieven. MaaS-platformen ondersteunen niet alleen de consumenten door hun mobiliteitsopties te vereenvoudigen, maar helpen ook steden om de efficiëntie van hun transportnetwerken te verbeteren en de milieueffecten van mobiliteit te verminderen.

21

<https://www.mckinsey.com/industries/travel-logistics-and-infrastructure/our-insights/infrastructure-technologies-challenges-and-solutions-for-smart-mobility-in-urban-areas#/>

Een studie uit 2016 van meer dan 100 steden toonde aan dat het bezoekersaantal op voetgangersstraten toenam, wat resulteerde in een stijging van de detailhandelsomzet met ongeveer 49 procent. Voor winkelstraten en stadscentra die worden geconfronteerd met afnemende klanten en sterke concurrentie van online retailers, kan voetgangersgebied nieuwe kansen bieden om economieën te revitaliseren.

Een studie uit 2019 over de "Madrid Central" lage-emissiezone ontdekte dat de omzet tijdens de kerstperiode was gestegen vergeleken met het voorgaande jaar. Evenzo in Oslo, waar het autoverkeer in het stadscentrum sinds 2016 aanzienlijk is verminderd, werd geen afname van klanten of omzet ervaren.

Data uit Kopenhagen over de relatie tussen de omzet in winkels en het gebruikte vervoermiddel voor het winkelen toont aan dat fietsende klanten vaker winkelen en meer besteden dan automobilisten. Een studie uit 2018 door Living Streets Scotland bekeek gegevens uit verschillende steden en concludeerde dat wanneer voetgangers verbeteringen ervaren, het bezoekersaantal met 20 tot 35 procent kan toenemen.

Best Practices samengevat:

1. **Barcelona:** Barcelona heeft het concept van "superblokken" geïntroduceerd, waarbij buurten van negen blokken worden beperkt tot verkeer op hoofdwegen, waarbij alleen bewoners en bezorgvoertuigen worden toegelaten. Dit heeft de snelheid beperkt tot 10 km/u en de straten vrijgemaakt voor voetgangers en fietsers. Deze aanpak beoogt een aanzienlijke verbetering van de leefomgeving en de verkeersveiligheid.
2. **Berlijn:** In Berlijn zijn er plannen om een gebied van 88 vierkante kilometer, omgeven door het S-Bahn-netwerk, autovrij te maken. Dit zou de grootste autovrije stedelijke zone ter wereld zijn en heeft als doel de luchtkwaliteit en leefbaarheid in de stad te verbeteren.
3. **Madrid:** De "Madrid Central" lage-emissiezone heeft aangetoond dat omzet tijdens de kerstperiode is gestegen na de invoering van deze zone. Dit toont aan dat autovrije zones zelfs tijdens drukke periodes een positieve invloed kunnen hebben op de detailhandel.
4. **Oslo:** Oslo heeft sinds 2016 het autoverkeer in het stadscentrum aanzienlijk verminderd zonder een afname van klanten of omzet te ervaren. Dit suggereert dat dergelijke maatregelen niet noodzakelijkerwijs negatieve economische effecten hebben.
5. **Kopenhagen:** Data uit Kopenhagen tonen aan dat klanten die fietsen meer besteden en frequenter winkelen dan automobilisten. Dit onderstreept het economische voordeel van het bevorderen van fietsgedrag.
6. **Wenen:** Wenen, als een van de hoogst gerangschikte steden op de Global Liveability Index, laat zien hoe autovrije initiatieven kunnen bijdragen aan een hogere levenskwaliteit en hogere vastgoedwaarden.

6.2 Nadelen autoluw

In zijn artikel uit 2024 stelt Hans van Tellingen dat het autoluw maken van binnensteden ernstige negatieve gevolgen heeft voor de retailomzet en de algehele vitaliteit van de binnenstad. Van Tellingen baseert zijn conclusie op Strabo-onderzoek, uitgevoerd in 72 winkelcentra en binnensteden tussen 2018 en 2023. Uit dit onderzoek blijkt dat 61% van de totale retailomzet afkomstig is van autobezoekers. In binnensteden komt 38% van de bezoekers met de auto, en deze groep is verantwoordelijk voor 55% van de omzet. Autobezoekers besteden meer dan mensen die te voet, met de fiets of met het openbaar vervoer komen.

Van Tellingen waarschuwt dat een afname van autobezoekers, veroorzaakt door autoluw beleid, kan leiden tot dramatische omzetsdalingen. Zo kan een reductie van 20% in het aantal autobezoekers resulteren in een daling van 30% van de retailomzet uit deze groep. Extreem autoluwe plannen, zoals voorgesteld in sommige Nederlandse steden, zouden zelfs kunnen leiden tot een omzetsdaling van 60% van autobezoekers, wat volgens Van Tellingen ontwrichtend zou zijn voor de retail en de samenleving als geheel. Dit zou niet alleen gevolgen hebben voor de winkels, maar ook voor de sociale samenhang en de culturele functies van de binnenstad, die afhankelijk zijn van een goed functionerende retailsector.

Van Tellingen benadrukt dat binnensteden geen musea zijn, maar vitale plekken waar geconsumeerd moet worden. Hij betoogt dat het belang van een goed functionerend retailapparaat niet mag worden onderschat, omdat het de basis vormt voor andere functies in de binnenstad, zoals horeca en culturele voorzieningen. Het verliezen van deze basis door een slecht doordacht autoluw beleid zou kunnen leiden tot leegstand, minder bezoekers en een afnemende economische en sociale vitaliteit van de binnenstad.

Van Tellingen stelt dat, hoewel autoluw beleid in grote steden gereguleerd kan worden, dit beleid met name schadelijk is voor kleinere en middelgrote steden. Hier zijn winkels meer afhankelijk van bezoekers die met de auto komen. In plaats van volledig autoluw te worden, stelt hij voor om blauwe zones in te voeren om parkeeroverlast te verminderen en winkelgebieden toegankelijk te houden voor autobezoekers. Daarnaast benadrukt hij het belang van gratis parkeren, dat volgens zijn onderzoek zorgt voor 20% meer retailomzet.

6.3 Advies voor de gemeente Laren

Laren is een klein dorp dat al gebruikmaakt van blauwe zones voor parkeren, zonder betaalde parkeervoorzieningen. Dit betekent dat het dorp een systeem heeft dat korte parkeersessies stimuleert zonder financiële drempels, wat voordelig is voor autobezoekers. Aangezien Laren afhankelijk is van bezoekers uit omliggende gebieden en een relatief beperkte schaal heeft, is een volledig autoluwe beleid wellicht te drastisch en risicovol. Daarom adviseer ik een benadering die de voordelen van autovrije zones combineert met behoud van autotoegankelijkheid.

Blauwe zones hebben hun nut bewezen door korte bezoeken mogelijk te maken zonder parkeerdruk voor de bewoners. Dit systeem zou behouden moeten blijven, maar kan worden uitgebreid door delen van het centrum voetgangersvriendelijker te maken. In plaats van het volledig autovrij maken van het centrum, kan er worden gekozen voor autoluwe straten op specifieke locaties. Dit biedt ruimte voor voetgangers en fietsers zonder dat autobezoekers volledig worden geweerd, wat volgens Van Tellingen een negatieve invloed op de omzet kan hebben.

Omdat Laren afhankelijk is van autobezoekers, vooral voor niet-dagelijkse retail zoals kleding en lokale horeca, blijft bereikbaarheid essentieel. Het behouden van goed georganiseerde parkeermogelijkheden vlak buiten de centrale gebieden, gecombineerd met voetgangerszones, biedt een balans. Bezoekers kunnen gemakkelijk parkeren en hebben korte toegang tot het autoluwe centrum, wat de voordelen biedt van meer voetgangers terwijl de bereikbaarheid met de auto blijft bestaan.

Naast het behouden van blauwe zones, kan Laren ook investeren in betere fietsfaciliteiten. Veel inwoners en bezoekers uit de omliggende dorpen zouden de fiets kunnen gebruiken als een milieuvriendelijk alternatief. Het uitbreiden van fietspaden en veilige fietsparkeerplekken kan helpen om bezoekers te stimuleren de auto thuis te laten en toch toegang te hebben tot het dorp. Dit sluit aan bij voorbeelden uit steden als Kopenhagen, waar fietsvriendelijke infrastructuur een positieve economische impact heeft.

Het is belangrijk om eventuele veranderingen, zoals de invoering van autoluwe zones, gefaseerd door te voeren en regelmatig te monitoren. Door de omzet, bezoekersaantallen en tevredenheid van zowel inwoners als ondernemers, kan de gemeente snel aanpassingen maken als blijkt dat de veranderingen nadelige effecten hebben op de lokale economie.

Voor Laren stel ik een **gemengde aanpak** voor: behoud van de blauwe zones voor autobezoekers in combinatie met een gedeeltelijk autoluwe inrichting van het centrum tijdens drukke tijden. Deze aanpak maximaliseert de voordelen van autoluwe zones, zoals een prettige wandelomgeving, zonder de toegankelijkheid voor autobezoekers en hun bijdrage aan de retailomzet te verliezen.

7. Publieke financiering

7.1 Best practices

Stichting Dorpsbehoud Papendrecht is een organisatie die zich met hart en ziel inzet voor het behoud van het culturele en historische erfgoed van Papendrecht²². De stichting heeft als doel om de authentieke sfeer en de historische waarde van het dorp te beschermen en te bevorderen. Dit omvat niet alleen het restaureren van oude gebouwen, maar ook het vastleggen van de geschiedenis van Papendrecht en het organiseren van activiteiten die het culturele bewustzijn onder de inwoners vergroten.

Het verdienmodel van de stichting is zorgvuldig opgebouwd en berust op verschillende inkomstenbronnen, waardoor ze hun doelen kunnen blijven nastreven. Een belangrijk onderdeel hiervan is het donateurschap. Voor slechts €7,50 per jaar kunnen mensen zich aanmelden als donateur, waarmee ze de activiteiten van de stichting steunen. Deze lage drempel zorgt ervoor dat een breed publiek zich betrokken voelt en een bijdrage kan leveren. Daarnaast moedigt de stichting donateurs aan om vrijwillig meer te geven, wat vaak gebeurt en een aanzienlijke bijdrage levert aan de financiële gezondheid van de organisatie.

Naast de bijdragen van donateurs organiseert de stichting regelmatig evenementen zoals lezingen, tentoonstellingen en rondleidingen. Deze evenementen zijn gericht op het vergroten van het bewustzijn rondom het lokale erfgoed, maar dienen ook als een extra inkomstenbron. De entreegelden en verkoop van bijvoorbeeld brochures en andere merchandise tijdens deze evenementen dragen bij aan de inkomsten van de stichting. Bovendien biedt de stichting educatieve programma's aan scholen en andere groepen, waarvoor zij een kleine vergoeding vragen, wat eveneens bijdraagt aan de financiering van hun activiteiten.

De stichting maakt ook gebruik van projectsubsidies en sponsorschappen. Door middel van deze subsidies, die vaak worden verstrekt door gemeentelijke, provinciale of landelijke instanties, kan de stichting grotere restauratieprojecten financieren. Sponsoring door lokale bedrijven en ondernemers is een andere belangrijke inkomstenbron. Deze sponsors krijgen in ruil voor hun bijdrage vaak naamsvermelding bij projecten of evenementen, wat voor hen ook aantrekkelijk is vanuit marketingperspectief.

Samenwerkingen en partnerschappen vormen een andere pijler van het verdienmodel. De stichting werkt nauw samen met andere lokale organisaties, verenigingen en overheidsinstanties. Deze samenwerkingen bieden niet alleen extra financiële middelen, maar kunnen ook leiden tot gedeelde kosten en een grotere impact van de projecten.

Een belangrijk aspect van de werking van de stichting is de inzet van vrijwilligers. Hoewel dit geen directe financiële bron is, verminderen de vrijwilligers de operationele kosten aanzienlijk. Hierdoor kan de stichting een groter deel van haar budget besteden aan projecten en activiteiten die het erfgoed van Papendrecht behouden en versterken.

²² <https://www.dorpsbehoudpapendrecht.nl/over-ons/over/>

Hoewel het huidige model solide is, staat de stichting ook voor uitdagingen. Een van de belangrijkste uitdagingen is de afhankelijkheid van donateurs en een stabiele instroom van fondsen om continuïteit te waarborgen. Om deze afhankelijkheid te verminderen, overweegt de stichting nieuwe strategieën, zoals het aangaan van langdurige partnerschappen en het verkennen van innovatieve fondsenwervingsmethoden zoals crowdfunding.

Ondanks deze uitdagingen biedt de toenemende interesse in cultureel erfgoed de stichting kansen om haar donateurs- en sponsorschap verder uit te breiden. Door het gebruik van digitale marketing en sociale media kan de stichting ook jongere generaties bereiken en hun betrokkenheid vergroten.

Al met al maakt het verdienmodel van Stichting Dorpsbehoud Papendrecht het mogelijk om op een duurzame manier te werken aan het behoud van het culturele erfgoed van Papendrecht. Door een diversiteit aan inkomstenbronnen en een sterke betrokkenheid van de lokale gemeenschap kan de stichting haar missie voortzetten en blijven bijdragen aan het unieke karakter van het dorp.

Maar ook de Stichting Vrienden van het Singelpark haalt donaties op voor de gemeente, maar dan voor een specifiek project²³. De website van het Singelpark Leiden biedt een voorbeeld van een verdienmodel dat gebaseerd is op financiering van bewoners door middel van lidmaatschappen en donaties. Het Singelpark, een groot stadspark in Leiden, heeft een initiatief genaamd "Word Vriend," waarbij individuen en bedrijven worden uitgenodigd om Vriend van het Singelpark te worden. Dit is een vorm van een abonnementsmodel, waarbij deelnemers voor een jaarlijks bedrag lid kunnen worden en zo bijdragen aan het onderhoud en de verdere ontwikkeling van het park.

De bijdragen van deze "Vrienden" worden gebruikt om projecten binnen het park te financieren, zoals het planten van bomen, het onderhouden van wandelpaden, en het organiseren van evenementen. Naast de standaard bijdrage, is er ook ruimte voor extra donaties, waarbij de gulle gevers ook symbolische erkenning kunnen krijgen, zoals naamsvermeldingen op speciale plekken in het park.

Dit model combineert betrokkenheid van de bewoners met een terugkerende inkomstenstroom, waarbij het park financieel ondersteund wordt door de mensen die er het meest van profiteren: de lokale gemeenschap en bezoekers. Hierdoor wordt het park niet alleen een publieke ruimte, maar ook een gemeenschappelijk project waarin iedereen kan bijdragen aan het behoud en de vernieuwing ervan.

Een ander voorbeeld van publieke financiering is het "Adopt-a-Park"-programma van New York²⁴. Dit programma stelt individuen, bedrijven en gemeenschappen in staat om parken te adopteren door middel van financiële bijdragen. Deze donaties worden gebruikt voor parkonderhoud en -verbeteringen, zoals het planten van bomen, het installeren van bankjes of andere faciliteiten. De donateurs krijgen een jaar lang erkenning via een gepersonaliseerd bord dat in het park wordt geplaatst. Het programma stimuleert betrokkenheid bij lokale gemeenschappen en zorgt voor extra inkomsten voor het beheer van publieke ruimten.

²³ <https://www.singelpark.nl/de-vrienden/>

²⁴

<https://www.nycgovparks.org/opportunities/support/adopt-a-park#:~:text=Your%20donation%20will%20improve%20the,produced%20sign%20for%20one%20year.>

7.2 Advies voor de Gemeente Laren (1)

Richt een stichting op genaamd 'Vrienden van Laren'. Deze stichting kan zowel bedoeld zijn voor de bescherming van het culturele en historische erfgoed (inclusief de restauratie hiervan) als projecten ter verbetering van het dorp. Deze stichting kan bestaan uit een kleine groep welvarende bewoners, maar kan ook uit alle bewoners bestaan die een donatie willen doen via de website van de gemeente.

Verder zou je ook nog een stichting kunnen oprichten voor een specifiek project, zoals gedaan in Leiden met het Singelpark. Voor Laren zou dit bijvoorbeeld de stichting Rode Loper kunnen zijn. Deze stichting helpt bij de financiering van verbetering van het dorp, te beginnen in de Naarderstraat en vervolgens uit te rollen tot achter het grote kruispunt. Hier geldt uiteraard weer dat de stichting kan bestaan uit een kleine groep welvarende bewoners, maar ook uit bewoners die een donatie willen doen via de website van de gemeente.

Een hybride model lijkt de beste optie voor Laren. Richt een stichting op die openstaat voor donaties van alle bewoners, maar maak duidelijk dat grotere bijdragen van welvarende bewoners zeer gewaardeerd zijn en eventueel gekoppeld kunnen worden aan specifieke projecten of erkenning (zoals naamsvermelding op projecten). Hierdoor profiteert Laren van zowel de financiële slagkracht van een kleine groep welvarenden als van het brede draagvlak en de betrokkenheid van de gehele gemeenschap.

Dit model kan worden toegepast op zowel algemene doelen (zoals het behoud van cultureel erfgoed) als op specifieke projecten (zoals de verbetering van de Naarderstraat). De oprichting van een stichting voor een specifiek project, zoals de voorgestelde "Rode Loper", zou ook aantrekkelijk kunnen zijn, waarbij je wederom gebruikmaakt van bijdragen van zowel welvarende als andere bewoners.

Door een mix van grote en kleine bijdragen aan te moedigen, wordt de kans op succes gemaximaliseerd en wordt ervoor gezorgd dat alle inwoners zich verbonden voelen met de toekomstige ontwikkeling van Laren.

Naast het oprichten van een stichting die zowel open staat voor bijdragen van welvarende bewoners als van de algemene bevolking, moet de gemeente Laren zich committeren aan volledige transparantie over de financiële middelen die worden opgehaald. Dit kan worden gerealiseerd door regelmatig gedetailleerde rapporten te publiceren op de gemeentelijke website waarin wordt uiteengezet hoeveel geld is ingezameld, waar het geld precies aan wordt besteed, en welke voortgang er is geboekt bij de verschillende projecten.

7.3 Advies voor de gemeente Laren (2)

Laren heeft een rijke geschiedenis van betrokken inwoners en een sterk sociaal weefsel. In het kader van het verder stimuleren van burgerparticipatie en het op een innovatieve manier invulling geven aan gemeentelijke financiën, wordt voorgesteld om een model in te voeren waarin welvarende bewoners fondsen oprichten ter ondersteuning van verschillende thema's binnen de gemeente. Elk fonds richt zich op een specifiek gebied, zoals sport, natuurbeheer, cultuur of educatie. Dit model biedt niet alleen financiële voordelen, maar verhoogt ook de betrokkenheid van inwoners bij de besluitvorming.

Welvarende bewoners van Laren kunnen worden uitgenodigd om een specifiek fonds op te richten dat aansluit bij hun persoonlijke interesses of maatschappelijke prioriteiten. De gemeente kan een aantal thema's voorstellen waar de fondsen zich op richten, zoals:

- **Sportfonds:** Voor de ondersteuning van sportfaciliteiten, -evenementen en sportverenigingen.
- **Groenfonds:** Voor het behoud en de ontwikkeling van parken, natuurgebieden en duurzaamheidsprojecten.
- **Cultuurfonds:** Voor het ondersteunen van lokale culturele evenementen, zoals de Sint Jansprocessie, Atelierroute, en kunstprojecten.
- **Onderwijsfonds:** Voor het bevorderen van lokale educatieve initiatieven, bijscholing en het ondersteunen van jeugdactiviteiten.

Om de betrokkenheid van de inwoners verder te vergroten, kan elk huishouden jaarlijks een 'cheque' krijgen van de gemeente, die zij kunnen verdelen over de verschillende fondsen. Dit mechanisme stelt inwoners in staat hun prioriteiten kenbaar te maken door geld te 'stemmen' op de thema's die zij belangrijk vinden. De cheques vertegenwoordigen geen fysiek geld voor de bewoners, maar een symbolische waarde die de gemeente helpt bij het inzicht krijgen in wat de inwoners belangrijk achten.

Bijvoorbeeld, een inwoner kan ervoor kiezen om 60% van hun cheque toe te wijzen aan het sportfonds en 40% aan het cultuurfonds, afhankelijk van hun persoonlijke voorkeuren. Dit mechanisme geeft een duidelijk signaal aan de gemeente over welke gebieden meer aandacht en middelen behoeven.

Door bewoners actief te betrekken bij de verdeling van gemeentelijke middelen, wordt hun betrokkenheid vergroot en voelen zij zich meer gehoord in de besluitvorming. De oprichting van fondsen door welvarende inwoners kan daarnaast bijdragen aan stabiele en duurzame financieringsbronnen voor belangrijke gemeentelijke thema's, waardoor de continuïteit van deze projecten wordt gewaarborgd. Dankzij de participatieve begroting krijgt de gemeente elk jaar een duidelijker inzicht in welke onderwerpen door de gemeenschap als meest belangrijk worden gezien. Bovendien bevordert dit model de samenwerking tussen de gemeente, welvarende bewoners en de bredere gemeenschap, wat het sociale kapitaal versterkt en het gevoel van eigenaarschap over publieke voorzieningen vergroot.

De uitvoering van dit plan kan worden geleid door een of meerdere welvarende inwoners van Laren, die elk een fonds oprichten rondom een specifiek thema zoals sport, groenvoorziening, cultuur of educatie. Deze oprichters zullen niet alleen verantwoordelijk zijn voor de initiële financiering van de fondsen, maar ook voor het vormgeven van de structuur en de governance ervan. Om de onafhankelijkheid te waarborgen, kunnen zij in samenwerking met lokale organisaties en betrokken inwoners een bestuur samenstellen dat toezicht houdt op de besteding van de middelen en de algehele transparantie.

In plaats van een faciliterende rol te vervullen, kan de gemeente een ondersteunende positie innemen door een helder regelgevend kader op te stellen dat de oprichting van de fondsen mogelijk maakt. Dit kader zou de voorwaarden moeten vastleggen voor het oprichten van een fonds, de participatieve begroting en de samenwerking met de bredere gemeenschap. Op deze manier kunnen de welvarende oprichters in samenspraak met het fondsbestuur zorgen voor het beheer en de allocatie van middelen, terwijl de gemeente vooral toeziet op de naleving van de gestelde regels zonder direct betrokken te zijn bij de uitvoering.

Het platform waar inwoners jaarlijks hun cheques kunnen verdelen over de fondsen kan door een extern orgaan worden beheerd, zoals een stichting of een coöperatie die door de fondsoprichters en andere stakeholders wordt aangesteld. Deze stichting of coöperatie kan ook samenwerken met lokale bedrijven en instellingen voor aanvullende financiering of sponsorprojecten. Zo ontstaat een zelfsturend model, waarbij de gemeente wel invloed uitoefent via regelgeving en toezicht, maar niet als uitvoerend orgaan optreedt.

7.4 Advies voor de Gemeente Laren (3)

In Laren kan het adopteren van bepaalde delen van het dorp een effectieve manier zijn om de gemeenschap actief te betrekken bij de verbetering en het onderhoud van hun omgeving. Bewoners en lokale bedrijven zouden verantwoordelijkheid kunnen nemen voor specifieke gebieden zoals parken, monumenten, straten of pleinen. Dit zou bijvoorbeeld kunnen betekenen dat ze zorg dragen voor het planten en onderhouden van groen, het organiseren van schoonmaakacties of het investeren in de infrastructuur van een bepaald gebied. In ruil voor hun inzet kunnen adoptanten erkend worden, bijvoorbeeld door hun naam of bedrijfslogo zichtbaar te maken in het geadopteerde gebied.

Een ander idee is om historische gebouwen of monumenten te laten adopteren door lokale stichtingen of ondernemers. Zij zouden kunnen bijdragen aan het behoud en de restauratie van deze plekken en tegelijkertijd fondsen werven door evenementen te organiseren. Dit kan niet alleen helpen bij het behoud van erfgoed, maar ook de betrokkenheid van de gemeenschap versterken.

Ook kan gedacht worden aan de adoptie van fietspaden of wandelroutes, waarbij sportverenigingen en fietsclubs verantwoordelijk worden voor het schoonhouden en verbeteren van deze routes. Deze initiatieven kunnen worden ondersteund door lokale bedrijven die bijvoorbeeld financieel bijdragen aan de aanleg van nieuwe voorzieningen zoals straatmeubilair, verlichting of kunstwerken.

Het adopteren van delen van het dorp creëert een gedeelde verantwoordelijkheid tussen de gemeente, bewoners en bedrijven. Dit vergroot niet alleen de betrokkenheid van de gemeenschap, maar helpt ook bij het realiseren van projecten die anders wellicht niet gefinancierd of uitgevoerd kunnen worden. Zo blijft Laren aantrekkelijk voor zowel inwoners als bezoekers en ontstaat er een duurzame samenwerking voor het onderhoud van het dorp.

8. Duurzaamheid

Duurzame initiatieven kunnen voor gemeenten niet alleen bijdragen aan milieu- en klimaatdoelen, maar ook diverse economische voordelen bieden. Dit hoofdstuk richt zich op hoe gemeenten, zoals Laren, inkomsten kunnen genereren bijvoorbeeld via autoluwe zones en andere duurzame initiatieven door gebruik te maken van nationale en Europese fondsen. Naast autoluwe zones worden andere verdienmodellen besproken, zoals groene infrastructuur, waterbeheer, en duurzame energie, waarmee gemeenten kunnen profiteren van subsidies en financiering.

8.1 Subsidies en Fondsen voor Duurzaamheid en Mobiliteit

Het Klimaatfonds van het Rijk biedt een belangrijke subsidiebron voor projecten die bijdragen aan duurzaamheid, waaronder mobiliteitsverbeteringen. Gemeenten kunnen profiteren van deze fondsen voor het realiseren van autoluwe zones, aangezien deze maatregelen gericht zijn op het verminderen van uitstoot en het verbeteren van de luchtkwaliteit. Door voorstellen in te dienen die de positieve impact van autoluw beleid op klimaatadaptatie onderbouwen, kunnen gemeenten financiering ontvangen voor de implementatie van groene mobiliteitsoplossingen.

Provincies en regionale samenwerkingsverbanden, zoals de Metropoolregio Amsterdam (MRA), bieden vaak aanvullende financieringsmogelijkheden voor mobiliteitsprojecten. Deze fondsen zijn met name gericht op duurzame mobiliteit, zoals het stimuleren van fietsgebruik, het verminderen van autoverkeer, en het verbeteren van de infrastructuur voor voetgangers. Voor het implementeren van autoluwe zones kunnen gemeenten een beroep doen op deze regionale fondsen, die tevens gericht zijn op het verbeteren van de leefbaarheid en toegankelijkheid van stadscentra.

De Europese Unie biedt met het SUMT-programma cofinanciering voor gemeenten die autoluwe of autovrije zones willen creëren. Dit programma ondersteunt stedelijke projecten die bijdragen aan een schonere en duurzamere omgeving. Gemeenten kunnen hun plannen voor dergelijke zones indienen en in aanmerking komen voor financiering die niet alleen lokale duurzaamheid bevordert, maar ook bijdraagt aan bredere Europese klimaatdoelstellingen.

Het Groenfonds is een nationale regeling die financiering biedt voor groene projecten, waaronder duurzame mobiliteit en de aanleg van autoluwe zones. Gemeenten die initiatieven ontwikkelen die bijdragen aan een gezondere leefomgeving, zoals projecten die uitstoot verminderen en de luchtkwaliteit verbeteren, kunnen een beroep doen op dit fonds. Het Groenfonds biedt kansen voor duurzame stedenbouwkundige ontwikkeling en voor projecten die gericht zijn op klimaatadaptatie en leefbaarheid.

Het Nationaal Groeifonds biedt steun voor innovatieve infrastructuurprojecten die economische groei bevorderen en een positieve impact hebben op duurzaamheid. Autoluwe zones die gebruik maken van slimme technologieën, zoals geavanceerde verkeersmanagementsystemen of deelmobiliteit, komen in aanmerking voor financiering. Door in te zetten op innovatie, kan een gemeente profiteren van deze nationale subsidie om zowel duurzaamheid als economische groei te stimuleren.

8.2 Best practices

Amsterdam heeft een breed scala aan autoluwe en autovrije zones geïmplementeerd met financiering vanuit nationale en Europese subsidies, zoals het Nationaal Groeifonds en Horizon 2020. Deze maatregelen hebben niet alleen de luchtkwaliteit verbeterd, maar ook geluidsoverlast verminderd en de waarde van vastgoed verhoogd in autovrije gebieden. Samenwerkingen met aanbieders van deelmobiliteit, zoals deelfietsen en deelauto's, hebben ook inkomsten gegenereerd via abonnementsmodellen, waarbij een deel van de opbrengsten naar de gemeente stroomt.

Utrecht heeft met behulp van het Klimaatfonds geïnvesteerd in groene infrastructuur, zoals regenwateropvangsystemen in stedelijke gebieden. Deze initiatieven hebben niet alleen de kosten voor waterbeheer verlaagd, maar ook overstromingsschade aan de infrastructuur verminderd. Bovendien heeft de vergroening van stedelijke gebieden geleid tot een stijging van de vastgoedwaarden, wat resulteerde in hogere belastinginkomsten.

Kopenhagen is een voorloper op het gebied van duurzame stedelijke ontwikkeling door autovrije zones te combineren met geavanceerde waterbeheeroplossingen. Regenwateropvangsystemen die zijn geïntegreerd in autovrije zones hebben de stad beschermd tegen overstromingen en tegelijkertijd de onderhoudskosten van infrastructuur verlaagd. Deze aanpak heeft Kopenhagen aanzienlijke economische voordelen opgeleverd door besparingen op waterbeheer en hogere vastgoedwaarden in deze zones.

Leeuwarden heeft met succes energiecoöperaties opgezet die zonneparken exploiteren op gemeentelijke gronden. Door burgers de mogelijkheid te geven om te investeren in deze coöperaties, heeft de gemeente niet alleen bijgedragen aan duurzaamheid, maar ook inkomsten gegenereerd door het verhuren van gemeentelijke grond en door lagere energiekosten. Dit model stimuleert burgerparticipatie en biedt zowel de gemeente als haar inwoners financiële voordelen.

8.3 Advies voor de Gemeente Laren

Laren kan beginnen met het invoeren van autoluwe zones in het dorpscentrum. Door gebruik te maken van de Subsidie Klimaatadaptatie en Mobiliteit van het Rijk, evenals regionale mobiliteitsfondsen, kan de gemeente deze zones realiseren met minimale eigen investeringen. Dit kan worden gecombineerd met slimme technologieën zoals verkeersmanagementsystemen om verdere financiering te ontvangen vanuit het Nationaal Groeifonds.

Naast autoluwe zones zou Laren moeten overwegen te investeren in groene infrastructuur, zoals blauwgroene daken en regenwateropvangsystemen. Het Groenfonds biedt hiervoor financiële steun, terwijl deze maatregelen op lange termijn zullen leiden tot besparingen op rioolonderhoud en waterbeheer. Bovendien draagt vergroening bij aan een aantrekkelijker woonklimaat, wat kan resulteren in stijgende vastgoedprijzen en hogere belastinginkomsten.

Laren kan een voorbeeld nemen aan Leeuwarden door samen te werken met lokale energiecoöperaties en zonne-energieprojecten te ontwikkelen op gemeentelijke gronden. De gemeente kan inkomsten genereren door dakruimte te verhuren aan coöperaties en door overtollige energie te verkopen aan het net. Dit biedt niet alleen financiële voordelen voor de gemeente, maar stimuleert ook duurzaamheid en burgerparticipatie.

Het combineren van duurzame stadsontwikkeling met vastgoedontwikkeling is een effectief middel om economische groei te stimuleren. Door investeringen in stadsparken, bomenlanen, en waterbuffers kan Laren vastgoedprijzen verhogen, wat leidt tot hogere inkomsten uit onroerendgoedbelasting. Het succes van steden zoals Rotterdam en Kopenhagen in het aantrekken van investeerders door groene infrastructuur toont aan dat dit model ook toepasbaar is voor kleinere gemeenten zoals Laren.

Laren heeft de mogelijkheid om haar inkomsten te vergroten door gebruik te maken van subsidies en fondsen gericht op duurzame mobiliteit en groene infrastructuur. Door in te zetten op autoluwe zones, groene daken, lokale energieprojecten en duurzame stadsontwikkeling, kan de gemeente profiteren van besparingen, hogere belastinginkomsten en innovatieve partnerschappen met de private sector. Een strategische en gefaseerde implementatie van deze initiatieven zal Laren positioneren als een voorbeeld van duurzame gemeentelijke ontwikkeling.